

március 23

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 március 24 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfoiyam * 68 szám

5687 Véadar 20

Az elsimult konfliktus

Néhány napon keresztül egész Európa figyelmébe az olasz-jugoszláv konfliktusra volt koncentráva, amely már-már átfordult a közvetlen háborús veszély lehetőségeibe stalan még most sem egészen bizonyos, hogy ez a veszély teljesen megszűnt. A konfliktussal kapcsolatban két érdekes momentum merült fel, amelyeket a napi krónika keretében nem hangsúlyozhatunk ki elég erőteljesen. Az egyik motívum az, hogy a Népszövetség, mely mint az európai béke hivatalos öre székelt Genfben, nem bizonyult elég erősnek egy komoly konfliktus eliminálására. A Népszövetséget létrehívó államok között a békekötéskor ott volt Olaszország is s most ugyanez az Olaszország egyszerűen elakarta hátrítani magától a Népszövetség beavatkozási akaratát.

Ha az olasz-jugoszláv konfliktus ennek ellenére sem fog fegyveres összeütközésben kirombani, akkor ennek nem a Népszövetség lesz az oka, hanem a francia-jugoszláv szerződés, mely Franciaországot katonai beavatkozásra kényszerítette volna egy Jugoszlávia elleni háborúban. Már pedig a fascista külpolitika bármilyen agresszív magatartást tanúsít, bármennyire szüksége van, főleg az agresszív jelszavakra, azt még sem meri megkockáztatni, hogy egy egyesült francia-jugoszláv hadsereggel álljon szembe, amely könnyen darabokra zúzná a hangzatos frázisokban tetszelgő fascizmust. Ennél a lehetőségnél mégis többet ér a béke s ha Mussolini most már békét akar, akkor ez elsősorban Briand magatartásának köszönhető, aki minden félreértést elkerülő módon ígérte be Jugoszlávia támogatását.

A másik motívum, melyre érdemes rámutatni, magának az albán ügynek kérdése, amelynek rendezése nemzetközi érdek s így nemzetközi megoldást is igényelne. A Balkánnak ez a tüzfészke már békében rengeteg bajt csinált és csupán a nemzeti szuverénitás hamis értelmezéséből és bizonyos hipokrita magatartásból eredhetett az, hogy Albániát, a Balkán védelmét meghagyták függetlennek, holott ez a törzsi primitívségben élő ország mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy önálló állami életet éljen. A szétthúzódó törzsek mindig kaphatók politikai kalandokra s így történhetik meg az, hogy hol egyik állam, hol a másik tart igényt a kis állam fölötti protektorátusra, irigységeket és féltékenységeket idézve fel, amelyek rendszerint nyugtalanító konfliktusokká lesznek. Albánia pacifikálása csak egy módon volna elképzelhető: egy nemzetközi pacifikáló megszállással, amely egyszermindenkorra véget vetne mindenféle kalandorpolitikának Albániában s lehetlenné tenné, hogy akár Görög-, akár Olaszország, akár pedig Jugoszlávia a maga balkáni hegemoniájának eszközül használja fel ezt a tipikus pufferállamot.

Hosszu hetek harci vajadásai után a kantoni csapatok végre bevonultak Sanghajba s legújabb táviratok jelentései szerint a diadal tölkeletes: egész Sanghaj Cseng kantoni külügyminiszter lábai előtt hever. Ezzel a diadalal egy elnyomott és mélykultúrájú nép új korszaka kezdődik, az ébredő Kelet valódi felébredése, amely nem fog hatástalanul maradni Európára sem.

A győzelem diadalát azonban példátlan kegyetlenségek hírei sötétítik el s arra a förtelmes emberi tragikumra világítanak rá, hogy a győző diadala mámorában sohasem tudja gyakorolni az irgalom lovagi erényét, hanem a megtorlás legkegyetlenebb eszközeihez nyúl hozzá, holott erre már semmi szüksége nem

volna. Sokan lesznek, akik a kantoniak kegyetlenségeit talán azzal fogják mentegetni, hogy csak előbbi kegyetlenségeket toroltak meg. A Sanghajba bevonuló kantoni csapatok kegyetlenségei semmiel sem menthetőek és igazolhatók, annál is inkább nem, mert győzelmüket

minden fölösleges vérontás nélkül, egyszerűen azzal a ténnyel, hogy diadalmaskodtak egy szétzúllott hadsereg fölött, biztosítani tudták volna. A kantoni csapatok hadi történelmében, jöjjenek bár még számos diadalok, a sanghaji vérontás örök szépséghiba marad.

Interpellációt jegyeztek be a miniszteriumokhoz beérkező akták gyorsabb elintézésé érdekében

A kamara tagjai felajánlották egynapi díjazásukat Sandu Aldea elhunyt román író családjának

(Bucuresti-Bukarest, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Negulescu elnökölt, a kormány tagjai közül pedig Goga, Trancu-Jasi, Petrovici, Sergiu-Nitza miniszterek voltak jelen. Napirend előtt Sadoveanu bejelenti a kamarának, Sandu Aldea író halálát, majd kegyeletes szavakkal elparentálja az elhunytat. Hosszasan méltatja Sandu irodalmi érdemeit és azt indítványozza, hogy a képviselők egynapi díjazásukat ajánlják fel az elhunyt családjának. Raducanu a parasztpárt nevében csatlakozik a javaslatához, Ssu a liberálpárt nevében, Ilescu a keresztény liga nevében Goga pedig a kormány nevében fejezi ki részvétét és csatlakozik Sadoveanu javaslatához, melyet a jelenlévő képviselők egyhangúlag elfogadják.

Ezután Georgescu Tulcea szólalt fel személyes kérdésben és tiltakozik Chiristescu kormányparti képviselőnek az előző ülésen ellene felhozott vádjaival szemben. Kijelenti, hogy soha nem volt elítélve demagógiáért, vagy igazgatásért. Chiristescu válaszában fentartja vádjait, amelyek igazolására felolvassa azokat a lappeldányokat, amelyek Georgescu személyével foglalkoztak.

Florescu képviselő interpellációt jelent be egy Weintraub Éliás nevű katonaszökevénynek az országba visszatérése ügyében, majd Arciu kéri, hogy a miniszteriumok léptessenek életbe egy praktikus rendszert a beérkezett kérvények pontos és gyors elintézésére.

A napirend során megismétlik az elmúlt ülésen eredménytelenül maradt szavazást a hadügyminiszteri telekcseré jóváhagyására. A javaslatot 146 szavazattal 42 ellenében elfogadták. Ezután folytatták a munkakamarák megszervezéséről szóló törvényjavaslat részletes vitáját.

Joanitescu a házszabályokhoz szólalt fel és kifogásolja, hogy az éjjeli ülésen, annak ellenére, hogy a kilencedik szakaszhoz feliratkozott szólásra, az elnök nem adta meg erre az engedélyt.

Joanitescu bejelentésére Otetelesanu kijelenti, hogyha Joanitescu obstrukciót csinál, kénytelen lesz vele szemben a házszabályok 93-ik szakaszát alkalmazni. Joanitescu módosító javaslatának elvetése után megszavazták a javaslat 20. paragrafusát. Szavazás közben incidens támadt Aciu és Joanitescu között, mire az elnök mindkettőt rendreutasítja.

Békés megegyezésre van kilátás a jugoszláv-olasz konfliktusban

A szocialista internacionálé tiltakozógyűlésre készül az olasz-jugoszláv konfliktus ügyében. Anglia Olaszország ellen fordult

(Róma, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak ellenére, hogy a jelentős nyugati nagyhatalmak hozzájárultak ahhoz, hogy az olasz-jugoszláv konfliktust egy katonai attaséból álló bizottság vizsgálja meg, az olasz sajtó most sem hagyott fel uszító hangjával, minek következtében az olasz-jugoszláv helyzet ma is feszültnek mondható. A fascista sajtó nagyban reménykedik abban, hogy a ténylegesen kitörő háborút Európa népei nem néznék egyébként, mint egy gyarmati háborúnak s így részükrol komoly beavatkozásról nem is lehetne szó. Talán ez a bizakodás magyarázza meg azt, hogy az olasz diplomácia semmit sem tesz a konfliktus elsimítására.

Anglia frontot változtatott

Rendkívül feltűnést kelt az olasz-jugoszláv konfliktus ügyében az, hogy Anglia, amely eddig határozottan olaszbarát hangokat pengett, most hirtelen Olaszország ellen fordult, hangsúlyozva, hogy Jugoszlávia teljesen tisztázta magát azzal, hogy felajánlotta egy vizsgálóbizottság kiküldését. Az angol sajtó szerint, ha Olaszország ebbe a feltételbe nem menne bele, akkor egy tényleges konfliktus esetén magára kell vállalnia a teljes erkölcsi felelősséget.

A hatalmak egyelőre tartózkodnak attól, hogy a népszövetségi tanácsot belevonják a konfliktus eliminálásába, mert attól tartanak, hogy Olaszország elutasítására a Népszövetség beavatkozását. A Népszövetség tanácsának összehívására csak abban az esetben kerülne

sor, ha Olaszország tényleg elszánná magát fegyveres beavatkozásra.

Megmozdulnak a szocialisták

Olaszország agresszív magatartása a világ összes szocialista pártjaiban nagy nyugtalaniságot vált ki. A német birodalmi gyűlésen Stresemann beszéde után, melyben a külügyminiszter annak a nézetének adott kifejezést, hogy nem hiszi, hogy a békét komoly veszedelem fenyegetné, Breitscheid szocialistavezér éles és kiméretlen hangon támadta Mussolinit. A francia szocialisták vezére pedig Renaudel táviratban szólította fel Adler Frigvest, a bécsi szocialisták vezérét, hogy azonnal hívja össze a szocialista internacionálé végrehajtóbizottságát.

(N. N.)

Nem nősülök

(N. N.)

Magyar Színház. Premiere: Pénteken.

Poor Lili ————— Neményi Lili

vtársaság

en megtartandó

enek 15,000.000
ésére vonatkozó

Teher	
5,000,000	
803,500	
400,000	
319,907	
8,374,168	50
49,753,186	
7,614,460	
642,838	
13,294	
337,612	14
360,502	78
1,437,578	40
69,057,146	82

Igazgatóság

on

lej helyett	150
" "	125
" "	50
" "	150
" "	270
" "	130
" "	125
" "	75
" "	60
" "	110
" "	75
" "	125
" "	50
" "	60
" "	60

enkint 30 lej he-
— Dr. Durian:
Die Prager Ha-
da. — Die Am-
nd v. Trimberg:
lange. — Das
Holbein: Bilder
-III. — Gorelik:
Schalom Asch. —
deberger: Lesser
l. — Marzynski:
Der Tischdank.

ában

öttség külön.

elést is feladni.

hogyan azon a világ szocialista pártjai a jugoszláv-olasz konfliktus kérdésében elmondhassák tiltakozásaikat és felemelhessék szavaikat egy esetleges új háború kitörése ellen.

Az albán követ hálálkodik

A római Stefani-ügynökség nyilván Mussolininél eredő sugalmazásra kiszinezve hangsúlyozza ki, hogy az olaszországi albán követ

tegnap megjelent Mussolininél, akinek kormánya nevében háláját és köszönetét fejezte ki azért a politikai támogatásért, amelyben az olasz kormány Albánia érdekeit részesítette.

Róma, március 23. Az olasz-jugoszláv konfliktus békés elintézése küszöbön áll. Róma és Belgrád között közvetlen megegyezés várható. Mussolini köszönetét fejezte ki Briandnak, hogy Jugoszláviának mérsékletet tanácsol.

Méltányos adó kivételést ígér ezévre Dumitriukolozsvári pénzügyigazgató

Kolozsvár pénzügyigazgatója nyilatkozik az adó kivétel bizottságok programjáról

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az adó kivétel munkája teljes erővel megindult és az adóprés első szorítása nyomán mindenütt az országban feljajdul az amugy is ezer sebből vérző gazdasági életünk. Az az idegesség és izgatott nyugtalanság, amellyel az adófizető polgárok a bizottságok munkáját fogadják, a legeklatásabb bizonyítékai annak, hogy az adózás problémája közéletünk égető jelentőségű kérdése, amellyel az adott gazdasági viszonyok között fokozott figyelemmel kell fordulni.

Tiltakozások özöne az adóprés ellen

Temesvárról, Aradról, Nagyváradról riasztó hírek érkeznek arravonatközön, hogy az adó kivétel-bizottságok az illetékek megállapításánál nemcsak, hogy nem veszik tekintetbe a gazdasági élet fokozódó leromlását, az egyre erősödő pauperizmust, de az elmúlt évi adóilletékek hatványozott mértékben való emelésével a végső romlásba döntik a gazdasági élet egyes ágait. E városokban mindenütt tiltakozó gyűléseken demonstráltak az érdekeltek a kormány kíméletlen adópolitikája ellen és az egzisztenciális létükben fenyegetett kolozsvári adózók is hasonló demonstrációkkal készülnek a horribilis adóösszegek megállapításának elejét venni.

Kolozsváron csak most kezdték megmunkálataikat az egyes adó kivétel bizottságok s eddigi tevékenységükből még korai volna a konzekvenciákat levonni. Ma délelőtt folyamán felkerestük Dumitriu Sebastian kolozsvári pénzügyigazgatót, akitől felvilágosításokat kértünk a kolozsvári és Kolozsmegyében működő adó kivétel bizottságok munkája iránt. Különösen arravonatközön intéztünk kérdéseket Dumitriu pénzügyigazgatóhoz: vajjon figyelembe fogják-e venni az egyes bizottságok gazdasági életünk egyre súlyosodó standardját, és nem fenyeget-e az a veszedelem, hogy a kíméletlen adó kivételek a csődök és bukások számát fogják szaporítani. Dumitriu adminisztrátor a következőket válaszolta munkatársunknak:

Egyéni elbánás

— Az adó kivétel bizottságok munkáját — felelte a pénzügyigazgató — nem az általános helyzet megítéléséből fakadó megfontolások irányítják: a bizottságok minden adózó helyzetét és fizetőképességét egyénileg bírálják el és az adóösszeg megállapításánál egyedül és kizárólag az adóalany individuális helyzete irányadó. A gazdasági helyzet fogalma meglehetősen relatív: míg egyrészt a pénzügyi következtetésben a nagy- és kiskereskedők nagyrésze magas kamatu kölcsönöket volt kénytelen igénybevenni és eladósodott, ugyanakkor a bankok gazdaságilag megerősödve kerültek ki ebből a krízisből. Egyes vállalkozásoknak, egyes üzleteknek az általános helyzet ellenére is konjunktúrális éveik voltak és lehettek, mások viszont meggyengültek, leszegényedtek.

— A helyzetet tehát általánosságban megítélni nem lehet és az adó kivétel bizottságok az egyes adóalanyok helyzetének lelkiismeretes és beható átvizsgálása után fogják az adóilletékeket megállapítani.

— Milyen adatok szolgálnak alapul a bizottságoknak az adóösszegek megállapításánál?

Az üzleti könyvek alapján

— Az adó kivétel bizottságok — válaszolta Dumitriu pénzügyigazgató — minden további nélkül elfogadják az egyes cégek, vállalatok, üzletek üzleti könyveinek adatait az adó megállapításához, amennyiben ezek a könyvek rendszeresen és lelkiismeretesen vannak vezetve. A tényleges helyzet azonban fájdalom az, hogy a kereskedők, háztulajdonosok, legnagyobb része

tényleges jövedelmének csak elenyésző részét vallja be az adóvallomási iven. Megtörtént például, hogy egy ismert kolozsvári nagykereskedő havi 15 ezer lej jövedelmet vallott be, a másik pedig, hogy teljesen fiktív adóvallomásának valószínű színezet adjon, bani pontossággal számolta el bevételeit.

— Ha azok a kereskedők, vállalkozók, kormárosok, háztulajdonosok stb., akik pontos és megbízható adatokkal tudják a bizottság előtt kimutatni, hogy anyagi helyzetük az elmúlt évhez viszonyítva rosszabbodott, hogy bevételeik csökkentek, ezekkel szemben a bizottságok természetesen kellő méltányossággal fognak eljárni és amennyiben annak szüksége mutatkozik, le fogják szállítani az elmúlt évi adóösszegeket.

— Milyennek látja pénzügyigazgató ur Kolozsvár anyagi helyzetét?

— Erre a kérdésre ebben a pillanatban nem tudok precíz választ adni. A bizottságok munkája csak a nyár végére fog befejeződni és csak ennek elvégzésével tudok magamnak tiszta képet alkotni a pénzügyi terület gazdasági helyzetéről.

A háztulajdonosok sérelmei

— A kolozsvári háztulajdonosok legutóbbi gyűléstükön máris panaszt emeltek az adó kivétel bizottságok munkája ellen. Mi a véleménye erről a pénzügyigazgató urnak?

— Közölje kérem az Uj Keletben, — válaszolta Dumitriu pénzügyigazgató — hogy a háztulajdonosok jelenjenek meg személyesen a bizottságok előtt, midőn ügyüket tárgyalják, a megfelelő aktákkal, okmányokkal és lakbérleti szerződésekkel felszerelve. Bizonyosra veszem, hogyha helyzetüket a bizottság előtt kellőleg meg tudják világítani, senkit nem fog méltánytalanság érni. Ha azonban nem jelennek meg a bizottság előtt, ez esetleg olyan határozatot hozhat, amely semmiesetre sem konveniat az illető háztulajdonos érdekeinek.

— Panaszt emeltek például abban az irányban, hogy egyik ház adóját a duplájára emelte fel a bizottság. Ennek egyszerű magyarázata abban rejlik, hogy az elmúlt év óta a lakások egy része a szabadforgalom tárgyát képezte és ezeknek házbére minimálisan is a háromszorosára emelkedett. Az irányban is panaszok voltak, hogy rekvirált lakások után abszolút minimális béreket kapnak, míg sokszoros adókat kell fizetniük. Erre csak azt felelhetem: a kolozsvári Tábla mellett dr. Pop Victor elnöke alatt immár két éve működik egy döntőbíróóság, amely az összes méltánytalan lakbéréket a háztulajdonosokra kedvező módon intézi el.

A pénzügyigazgató meg van elégedve a bizottságok munkájával

— Egyébként én magam személyesen vettem részt a vasárnapi tiltakozó-gyűlésen és kérdést intézték a megjelent, mintegy háromszáz háztulajdonoshoz, hogy milyen konkrét panaszai vannak a bizottságok ellen. A kérdésekre kiderült, hogy a megjelentek közül összesen kettőnek adóügyét intézte el a bizottság s ezek közül egyik kijelentette, hogy meg van elégedve a kivétel összeggel.

— En egyébként meg vagyok elégedve a bizottságok eddigi működésével és meg vagyok győződve róla, hogy ezek további ténykedéseikben is nemcsak az állam érdekeit fogják szem előtt tartani, de az államgépezet fenntartásában döntőfontosságú szerepet játszó adózók vitális érdekeit is méltányolni fogják.

Dumitriu pénzügyigazgató kijelentései mindenesetre megnyugtatólag hatnak. Hogy azonban az általa elmondottak a valóságban is érvényre jutnak, azt természetesen csak az a

kivetések befejeztével fogjuk elmondhatni. Addig is azonban minden okunk megvan, különösen nekünk, kisebbségeknek arra, hogy a kellő óvatossággal tekintsünk a bizottságok munkájára, amelytől ma — a gazdasági élet bizonytalansága mellett — egzisztenciánk sorsa függ.

Ankét az irodalmi indiszkrécióról

A „Nyugat” című magyar folyóirat legutóbbi számában rendkívül érdekes kérdéssel rendezett ankétot: az irodalmi indiszkrécióról. Ez a kérdés a közönség legszelebb rétegeit is egészen közelről érinti, mert hiszen az irodalom és az irodalmi alkotás az élet tükré, vagy legalább is az élet jelenségeinek az író gondolat- és érzésvilágán keresztül való megfogalmazása, igazolása, tagadása, vagy iglenése. Az író pedig, az igazi író ott kezdődik, ahol látni tudja az életet, a felszínes külső megnyilvánulások mögött meglátja a jelenségek motorikus előidézőit, nevezetesen a vágyakat, szenvedélyeket, a tudati és tudatalatti élet erőit.

E belső erők törvényeit rendszerint önmagán keresztül ismeri meg az alkotó művész, éppen ezért minden nagy és értékes irodalmi mű többé-kevésbé önvallomás. De a külső eseményeket, a külső történéseket, melyek rendszerint — az analógiák ellenére is — sohasem hasonlítanak egymásra, az író másokon figyel meg, élő embereken, akik az ő sorsát is alakítják, vagy legalább is az ő sorsának kulisszáit, rendezői, színészi, vagy elhalványítói.

Az igazi életet pedig sohasem az jelenti, amit az emberek elhallgatnak, kiszépitnek, vagy letagadnak, hanem az, amit a konvenciók mögött cselekednek, éreznek, tesznek, titkolnak s szenvednek. Az író, a művész, épúgy, mint a pszichológus éppen ezek a titkolt dolgok érdeklik legjobban, amelyekről az emberek nem beszélnek, de amelyek az író szemei előtt nem maradnak rejtve, sőt annál inkább és intenzívebben nyilatkoznak meg — egy ösztönös intuíció révén — minél inkább elrejteti igekezik azokat.

Minél mélyebben és minél igazabban látta meg kortársainak életét, életének mozgató erőit az író, annál inkább keveredik az irodalmi indiszkréció bűnébe, helyesebben érényébe, mert az indiszkréció ezáltal nem jelent mást, mint művészi hűséget. Már pedig ez elengedhetetlen kelléke minden komoly irodalmi, főleg pedig modern irodalmi alkotásnak.

A diszkréció az író részéről hamisítást jelentene, holott az irodalom magasabb értelemben vett célja éppen az, hogy a konvenciokon, szellemi és morális hazugságokon keresztül meghamisított életet megfossza hamis burkaitól s a maga eleven, heves, vergődő valójában tárja elénk.

A klasszicizmus is ezt tette, ezt tette a romantizmus és ezt teszik a modern írók is. A klasszicizmus legfőképpen abban különbözött a romantizmustól, hogy csak általános, minden emberre kiterjedő érvényű emberi megnyilvánulásokat rögzített meg, de ezeket a tulajdonságokat is eleven modellekről mintázta. A romantizmus már inkább az egyéni szenvedélyek mélységeibe világított bele, megnagyitva és eltulozva az arányokat, egymásra halmozva az egyes külső és belső emberi megnyilvánulásokat. A romantizmus igazi alkotásai mégsem hazudtak, mert a valóságban mindig voltak és vannak emberek, akik alaptermészetükben romantikusok, legfőképpen kivételesek s nem alkalmazható reájuk az élet és az élet megítélésnek általános mértéke.

A modern irodalom a naturalizmussal, helyesebben a realizmussal vette kezdetét s abban különbözött el a korábbi irodalmaktól, hogy a napi folyamatos, kegyetlen törvények szerint alakuló élet embereit vette bonckés alá, lehetőleg tudományos szigorúsággal, a részletek és összefüggések kihangsúlyozásával. Már pedig az élet: emberek és embereket alakító dolgok összessége, amiket nem lehet a fantázia légtüres terében megközelíteni, hanem látni kell őket, megtagadni, vagy felértékelni, megérteni, vagy távolokba helyezni, kisérteti alanná kell tenni őket — s rajtuk keresztül megmutatni: ez az élet, a vigasztalan, vagy felemelő élet, a nihil, vagy a mindenség.

A tudomány már évszázadok óta kísérelti alanyként tekinteni az embert — az ember érdekében. Valakiről megállapítani azt, hogy tuberkulotikus, — nem jelent indiszkréciót, valakiről megállapítani, hogy pathológus hajlandóságai vannak, nem kompromittáló.

Miért indiszkrét az irodalom — abszolút irodalmi célszakkal felvázolt rehmét és szomorúságát, Indiszkréció ez? Nem az az abban az esetben, ha volt, vagyis a tendencia az igazságra irányult. Míg a legzetesebb Bovaryné s irodalom egyik legérdekesebb

Minden bizonyítással vonatkozta, vagy vonatkozhatott Bovaryné megrázó tragédiájára, mert a Bert rajz tökéletes volt nagyvágú és finomabb jāt tárta elénk, melyből mint a halál.

Flaubert mégsem volt és bár porbe fogtál regénye indiszkréciója n tulságosan is igaz volt, mindig a konvenciók ör jainak mentalitásával

Az író mindaddig s amíg írásai és jellemre kaival kerülnek nyilván művészi célokat akarn megismerést. Az irod megismerés lehetőségei rithetetlenek. Minden eltekintve sématis és formától, érdekes és kü szinek és hangulatok lepleitől megfosztani s fényébe beállítani: a le tartozni, amire művész

Az igazi irodalom Indiszkrét csak a plety ciájában és alantas sz indiszkréciója, mely r hanem alantas kívánc nem emberi dokument embertelen és csorda-dani nagyon is ember vagy a magasabb m keresztül megérthető

A művészeknek soh nem érteni a c mindent megérteni, igazolni — az élet és milyen eszközökkel ak hajlamai, tehetsége és kell, a szatira, ha leh nem megy: a megráz az emberért, az élete tennie mindezt s ha e hatik indiszkrétté.

Az igazi író tehát meg hőseit, — csak pedig emberek, embe tragikumainak, öröme Aki magára ismer a reá, amelyet nem leh szeretnék ezt a konve ságokra építik hatalm romantikában látják

Halló!
El ne

har

akar venni. SÁN felkeresni, Rege EDUARD SÁ

Versenyen kívü

1 pár I-a kötöt
1 " " flor n
1 " " cerna
1 " " selyen
1 " " tiszta
1 " " férfi s
1 " " férfi s

Gyermekhar Keztyük óri

MI UJSÁG PALESZTINÁBAN?

A palesztinai cionista executive vezetője, Sprinck a napokban kimerítő expozét tartott a palesztinai sajtó képviselői előtt a Jisuv helyzetéről. Ismertette az executive munkügyi osztályának tevékenységét, amely az utóbbi hónapokban a munkanélküliség leküzdésére koncentrált. Az országban most mintegy 8000 munkanélküli van még, az executive azonban széleskörű tervezet dolgozott ki, amely Jeruzsálemben, Haifában és Afulében közmunkaként teremtésével a munkanélküliség támogatását teljesen feleslegessé fogja tenni, Tel-Avivban pedig lényegesen megkönnyíti a helyzetet.

Az executive fokozatosan megszünteti a munkanélküliek támogatását és munkaalokat teremt a konszolidáció felé. Ezek a munkálatok máris megindultak: Jeruzsálemben, Haifában jelentősen csökkent a munkanélküliek száma. A közeljövőben három nagy terv kerül megvalósításra: a Kison torkolatának rendbehozatala, amely a haifai zsidó ipari centrum kialakulására bír rendkívül fontossággal, Jeruzsálem város építkezései és Rison le Zion-Rechobot ut kiépítése, amely a hét folyamán veszi kezdetét. A Ruttenberg-művek építkezései is kezdetüket veszik a jövő hónap folyamán, az egész világ zsidóságának fokozottabb áldozatkészsége újabb és újabb lehetőségek megteremtésére nyújt alkalmat a Keren Hajjeszódnak és ismét friss lendülettel, tágasabb perspektívával folytatódik a nagy mű: Erec Jiszráél felépítési munkálatai.

1926-ban, a „Krisis” évében a cionista executive közlése szerint 13,056 zsidó lélek vándorolt be Palesztinába, míg a kivándorlók száma 7340-re rugott. A bevándorlás által tehát 5716 lélekkel szaporodott a Jisuv zsidóságának száma.

A palesztinai font, az új palesztinai pénzegység, a hivatalos közlések szerint ez év második felében kerül forgalomba. Az új pénzegység ugyanolyan értékű lesz, mint az angol font. A palesztinai font 1000 milliemre van felosztva. Aranypénzermeket egyelőre nem adnak ki, hanem 100 és 50 milliemes ezüst, 20, 10 és 5 milliemes nikkelt, valamint 2 és 1 milliemes bronzpénzeket fognak forgalomba hozni. Az érepeneken olajfalevél koszoru, olajfalevél kirajzolva. A felírás a három államnyelven: héberül, angolul és arabul fog szólni. A most forgalomban levő egyiptomi fontok mindaddig érvényben maradnak, míg a forgalomból végérvényesen ki nem vonják azokat.

Új palesztinai bélyegek kerülnek a közeljövőben, valószínűleg már július havában, forgalomba, az új palesztinai pénzegység bevezetése után. Az új bélyegek a Dávid tornyát, a jeruzsálemi sziklatemplomot, Rachel sírját, a genezarethi tavat, Jericho falait és az ország más történelmi nevezetességeit fogják ábrázolni. Az új bélyegek bevezetésével egyidejűleg a most használatos héber, arab és angol feliratu L. E. F. bélyegeket azonnal kivonják a forgalomból.

Lord Plumer, Palesztina kormányzója e hónap 11-én audiencián fogadta Dr. Handket és Leib Joffet, a Keren Hajjeszód ügyvezető igazgatóit, akik méltatták a kormányzó előtt a Keren Hajjeszód jelentőségét Palesztina újjáépítésének munkájában.

Az akkói Nur-gyufagyár munkásainak sztrájkja — amelyről nemrégben megemlékeztünk — még mindig tart, miután a gyár tulajdonosai, a kownói Weizmann testvérek egyelőre nem fogadták el a munkások által felajánlott pártatlan döntőbírósg közvetítését. Mintán a gyárvállalkozás higiénikus berendezkedése abszolút hiányos és anyagi feltételei tarthatatlanok, az egész palesztinai munkásság szimpátiája és szolidaritása támogatja a sztrájkolókat. Az arab munkások is teljes szolidaritást vállaltak. A „Davar” egyik legtekintélyesebb akkói arab polgárral folytatott beszélgetés közöl, amelyben ez helyesli az arab munkások magatartását és örömet fejez ki az arab és zsidó munkások közötti egyetértés és kölcsönös támogatás fölött.

A jeruzsálemi városi tanácsban — hír szerint — 5 mozlemita, négy zsidó és 3 ke-

resztény tanácsos fog helyet foglalni. Mintán ilyenformán a nemzsidó tanácsosok kétharmad többséget alkotnának a municipiumban, a város zsidó lakossága nem fogadja el ezt az arányszámot és amennyiben azt hivatalos helyről is megerősítik, tartózkodni fog a szavazástól.

Egy jómódu tel-avivi polgár házát és tel-

két a Keren Hajjeszódra íratta át. Az ingatlan értéke jóval meghaladja a 2000 fontot.

Öt hídát épített a palesztinai kormány a Jordán fölött, Al-Huleh völgyében, az ország északi részén. A Palesztina és a Libanon-vidék közötti közlekedés ilyen módon jelentősen megjavul.

Egy kassai népgyűlésen egy kínai munkás akarta ismertetni a kínai helyzetet

A rendőrség azonban megtiltotta, hogy felszólaljon. A gyűlésen követelik, hogy Csehszlovákia szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést Magyarországgal

(Kassa, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napokkal ezelőtt öle plakátok jelentek meg Kassa utcáin, melyek azt hirdették, hogy a kommunista párt vasárnapi népgyűlésén Csiang-Li-Tang, a Kuomin-tang megbízottja, ismertetni fogja a kínai helyzetet.

Vasárnap délután körülbelül négyszáz ember jelent meg a népgyűlésen. Ott volt Csiang-Li-Tang is: intelligens arcú, jólöltözött kínai fiatalember. A népgyűlés azonban sehogy sem akart megkezdődni, végre Kosik kommunista vezér bejelentette, hogy a rendőrség nem enged meg, hogy Csiang-Li-Tang elmondja beszédét, mert egy még érvényben lévő rendelet értelmében idegen állampolgár nem tarthat politikai beszédet. Csiang-Li-Tang megjelentetett a szónoki emelvényen, megmutatta magát a tömegnek, mely az Internacionálé éneklésével köszöntötte a néma szónokot. Ezután Zamek, a „Munkás” szerkesztője magyar, Gottwald prágai kommunista vezér pedig szlovák nyelven mondták el a kínai helyzetről mindazt, amit a kínai hazája nyelvén akart elmondani.

Steiner komáromi kommunista képviselő indítványára a népgyűlés elhatározta, hogy táviratot intéz Bethlen magyar miniszterelnökhez, melyben tiltakozik a magyarországi kommunis-

ták üldözése és letartóztatása ellen.

Ezután a népgyűlés elhatározta, hogy a kommunista képviselők útján felszólítja a kormányt, hogy Magyarországgal szakítsa meg a diplomáciai összeköttetést. (1) Krsiak kommunista képviselő a „Szovjet-Csehszlovákiát” elítélte, mire az ügyeletes rendőrtisztviselő feloszlatothnak jelentette ki a népgyűlést. Krsiak mosolyogva jegyezte meg:

— Már ugys befektük! — hangzott a válasz. A népgyűlés elnöke, Kosik, azonban még bejelentette a tömegnek, hogy „a rendőrség betiltotta a gyűlés folytatását”. A tömeg erre ismét az Internacionálé énekelte, majd rendben elszéledt.

A gyűlés egyetlen pozitív eredménye az volt, hogy egy Laczko József nevű cipész, aki azt kiabálta, hogy a „Szlovák nép buta és ezért hagyja elnyomni magát”, leigazoltatták a rendőrök. Az ugyanis nem valószínű, hogy a népgyűlés határozata értelmében a kormány csakugyan megszakítja a diplomáciai érintkezést Magyarországgal... Egyáltalán nem valószínű...

Akik a kínai beszédet szerették volna hallani, családostan távoztak: csak látták a kínait...

A Népszövetség exterritoriális Házából rendőrök vezettek ki egy antifascista ujságíró

Az exterritoriális jog megsértése óriási vihart vert fel

(Genf, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tavaly június hónapjában történt, hogy Justh Iván a Népszövetség genfi palotájában Bethlen István gróftól, Magyarország miniszterelnökét arculütötte. Azóta a népszövetségi őrséget, amit egy genfi vagyonőrző társulat, „Securitas” tisztviselői látnak el, titkos rendőrökkel is megerősítették. Ezek a detektívek, akik a genfi városi rendőrség tagjai, azt a szigorú utasítást kapták, hogy az épületben csak fontos esetekben intervénálnak.

A Justh-eset óta maguk a Népszövetség vezető tagjai detektívekkel kísértetik el magukat hazájukból. Chamberlain örzője egy vállas atléta, a londoni rendőrség egyik tisztviselője, aki persze mindjárt az első napokban elárulta inkognitóját már megjelenésével és kémlelő szemével. Közel másfél esztendeje, hogy ez a rendszer életbe van léptetve és már senki sem gondolt arra, hogy a politikusok személyes biztonságára kijelölt emberekkel igénybe is kell venni. A Népszövetség gazdasági hivatala pedig javaslatot készült beadni az őrszemélyzet lépitésére, amikor a napokban feltűnést keltő eset zavarta meg a lépités tervét.

Az utolsó tanácsülésen ugyanis megjelent egy olyan ujságíró, aki annak rendje és módja szerint helyet foglalt a publicisták asztalánál és jegyezgetett. Az olasz delegáció valamelyik tagja, amikor megpillantotta a zsmnalisztát, felpattant ülőhelyéről és egyenesen az őrség parancsnokához sietett. Kijelentette előtte, hogy ennek az ujságírónak többszöri kérése ellenére az olasz kormány nem volt hajlandó utlevelet kiadni, mert hirhedt ellenfele a faszizmusnak és a külföldön ártani akar Itália jó hírnevének. A feljelentés alapján a detektívek bent a Népszövetség épületében igazoltatták az ujság-

író, aki nem rendelkezett megfelelő irások felett. Elkísérték a genfi rendőrségre, ahol jegyzőkönyvet vettek fel vele és elbocsátották.

Az ujságíró azonnal bejelentette az esetet először az ujságírótestületnél, majd a Népszövetség titkárságánál, ahová később irások beadványt is intézett. Az eset mindenfelé kinos benyomást keltett, mert a detektívek eljárásában a Népszövetség területen kívüliségét látták megsértve. Altalában az a vélemény, hogy a rendőrök az exterritoriális jogokat élvező népszövetségi területen kívül is megindíthatják volna az eljárást az ujságíró ellen, aki bent az épületben hivatását teljesítette. Azt hiszik, hogy a Népszövetség titkársága ez ügyben intervénálni is fog a svájci kormánynál.

Ebből az alkalomból pedig újra fölélnkítették a német delegátusoknak azt a javaslatát, hogy mindazok számára, akiknek vagy rendezetlen az állampolgárságuk, vagy pedig politikai okok miatt nem érintkezhetnek saját államuk hatóságával, adjanak ki olyan népszövetségi utlevelet, amellyel a Népszövetséghez tartozó országokban élhessenek. Ilyen utlevelet kapnának a bolgár, magyar és olasz emigránsok is.

Érdekes, hogy a tervet annak idején legmelegebben éppen az olasz delegáció támogatta. Most Vandervele újból fölfrissíteni és végleg rendezni akarja a hontalanok utlevél-ügyét.

Ezzel szemben az olaszok az ujságíró este kapcsán nagy mustrálást akarnak megejteni a Népszövetség mellett működő olasz tisztviselők körében. A „Tribuná”-ban kimutatták, hogy a Nemzetközi Munkahivatalban és a népszövetségi titkárságon dolgozó olaszok kétharmada antifascista, akik Nittinek csinálnak hangulatot Mussolini ellen.

Bárány ארטה. כשר. étterme
ORADEA, Strada Episcopul Pavel-utca No 21.

Majd

A hivatalos kam

(Cluj-Kolozsvár. tudósítójától.) Az egyirat nagyérdekeségű és az Egyesült-Államok és az Egyesült-Államok békebeli barátságát a jelenlegi monarchiához tartozó államoknál a statisztika tünteti fel.

Romániában a Bank of England csótott bankjegyek értéke egy milliárd 71 millió jában 20 milliárd 82 állománya pedig 108 fedezete a háború előleg 7027 millió, százalékra esett vissza 9092 millióra em folyósított előlegek 3 százalékos kamatláb

A német birodalmi június 13-ikán 1696 váltótárcája 939 millió 14 millió volt, viszont aranyfedezet 1831 1378 millió aranyár kamat mellett. A 3 milliárd 276 millió aranyárka.

A Bank of England millió font sterling ért font betétet, 68 millió font váltótárcázlogkölesont mutató 16-án az angol bankjeg betétek összege 102 150 milliót, a váltótárc 3 százalékos kamatláb

Az osztrák Nemzeti kimutatása szerint millió schilling értékű ban, amelyre 56 millió hivatalos kamatláb 6

Belgiumban 1914 119 millió frank érték lomban, 1927 februárban, amelyre 56 millió millióról 3101 millió jegyintézet betétállom millióra, váltótárcája 6 lióra, előlegkövetelése emelkedett 7 százalékos háború előtt 56 millió volt a belga jegybank forgalma 1914 decem 1926 december 30-án

míg aranyfedezete 53 emelkedett 10 százalékos ezüstfedezet 29 millió Dánia békebeli bankjeg korona volt, ma pedig zete 78-ról 209 millió los kamatláb 5 százalékos jegyforgalom a béke ról 4363 millióra, a 543-ról 2557 millióra, lioról 679 millióra eme

Majdnem husz százalékkal csökkent a lej békebeli aranyfedezete

A hivatalos kamatláb olcsóságában Svájc és Hollandia vezet 3 és félszázalékkal

(Chaj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik angol pénzügyi folyóirat nagyérdeklődéssel táblázatot közöl Európa és az Egyesült-Államok jegybankjainak fejlődéséről. A kimutatás szembeállítja az egyes államok békebeli bankjegyforgalmát és érfedezetét a jelenlegivel. A volt osztrák-magyar monarchiához tartozott és az abból keletkezett államoknál a statisztika csak a mostani helyzetet tünteti fel.

Romániában a Banca Nationala által kibocsátott bankjegyek összege 1916 augusztusában egymilliárd 71 millió aranylej volt, 1927 januárjában 20 milliárd 825 millió papírlej, a betétállománya pedig 1089 millió. A bank aranyfedezete a háboru előtt 568 millió volt, jelenleg 7027 millió, vagyis 53 százalékról 33,74 százalékra esett vissza. A váltótárca 102 millióról 9092 millióra emelkedett, az ingatlanokra folyósított előlegek 32 millióról 623 millióra 6 százalékos kamatláb mellett.

A német birodalmi bank aranykészlete 1914 június 13-án 1696 millió birodalmi márka, váltótárcaja 939 millió, jelzálogkövetelése pedig 14 millió volt, viszont 1927 február 7-ikén az aranyfedezet 1831 millió, a váltótárca pedig 1378 millió arany márkát tett ki 5 százalékos kamattal. A bankjegyforgalom jelenleg 3 milliárd 276 millió, a betétek összege 543 millió arany márká.

A Bank of England 1914 július 13-án 36 millió font sterling értékű bankjegyet, 68 millió font betétet, 68 millió font aranyfedezetet, 42 millió font váltótárca és 34 millió font jelzálogkövetelést mutatott ki, míg 1927 február 16-án az angol bankjegyforgalom 136 millió fontot a betétek összege 102 milliót, az aranyfedezet 150 milliót, a váltótárca 74 milliót tett ki 4 százalékos kamatláb mellett.

Az osztrák Nemzeti Bank február 15-iki kimutatása szerint Ausztriában jelenleg 799 millió schilling értékű bankjegy van forgalomban, amelyre 56 millió aranyfedezet van. A hivatalos kamatláb 6 százalékos.

Belgiumban 1914 július 30-án egymilliárd 119 millió frank értékű bankjegy volt forgalomban, 1927 február 10-én pedig 1841 millió, míg az aranyfedezet a háboru kitörése óta 262 millióról 3101 millióra emelkedett. A belga jegyintézet betétállománya 109 millióról 915 millióra, váltótárcaja 837 millióról 2336 millióra, előlegkövetelése 96 millióról 202 millióra emelkedett 7 százalékos kamatláb mellett. A háboru előtt 56 millió frank értékű ezüstje is volt a belga jegybanknak. Bulgáriában bankjegyforgalma 1914 december 30-án 227 millió leva, 1926 december 30-án 3479 millió leva volt, míg aranyfedezete 55 millióról 61 millióra emelkedett 10 százalékos kamatláb mellett. Az ezüstfedezet 29 millióról 17 millióra csökkent. Dániában békebeli bankjegykontingense 157 millió korona volt, ma pedig 401 millió, aranyfedezete 78-ról 209 millióra emelkedett. A hivatalos kamatláb 5 százalékos. Spanyolországban a jegyforgalom a békebeli 1919 millió pezétáról 4363 millióra, a nemzeti bank betétállománya 498 millióról 1088-ra, aranyfedezete 543-ról 2557 millióra, ezüstfedezete 738 millióról 679 millióra emelkedett 5 százalékos ka-

matláb mellett.

A francia köztársaság bankjegyforgalma a háboru kitörésekor ötmilliárd 912 milliót tett ki, amely az infláció során 1927 február 15-én elérte az 52 milliárd 153 millió frankot, míg az aranyfedezet ugyanazon idő alatt 4104 millióról csak 5890 millióra gyarapodott 5 és félszázalékos kamatláb mellett. Görögországban 229 millió drachmáról a bankjegyforgalom 5339 millióra, az érfedezet 31-ről 2361 millióra emelkedett. A hivatalos kamatláb 10 százalékos. Hollandia jegyintézte 1914-ben 311 millió holland forint értékű bankjegyet hozott forgalomba, míg a jelenlegi bankjegykontingens 816 millió. Az aranyfedezet 162 millióról 420-ra, az ezüstfedezet 8-ról 27 millióra emelkedett 3 és félszázalékos kamatláb mellett. Magyarországon jelenlegi bankjegyforgalma 396 millió pengő, amelynek aranyfedezete 169 millió. A hivatalos kamatláb 6 százalékos. Norvégia békebeli bankjegyforgalma 124 millió koronáról 337 millióra, aranyfedezete 44 millióról 147 millióra emelkedett 4 és félszázalékos kamattal.

Lengyelország bankjegyforgalma a legutóbbi kimutatás szerint 586 millió zloty, amely 146 millió aranyfedezettel rendelkezik. A hivatalos kamatláb 9 és fél százalékos. Oroszország bankjegyforgalma 1927 február 16-án 86 millió cserovenc volt 16 millió aranyfedezet mellett. A hivatalos kamatláb 10 százalékos. Svédország békebeli bankjegyforgalma 230 millió korona volt, most 448 millió, viszont az aranyfedezet 105-ről 224 millióra növekedett. A svéd királyi bank hivatalos kamatlábjá 4 és félszázalékos. Svájc bankjegyforgalma 268 millió frankról 757 millióra, aranyfedezet 183 millióról 442 millióra, ezüstfedezet pedig 19 millióról 72-re emelkedett. A hivatalos kamatláb 3,5 százalékos. Jugoszlávia jelenlegi bankjegyforgalma 5 milliárd 806 millió dinár, amelyre fedezettel szolgál aranyban 86, ezüstben 17 és félmillió. A hivatalos kamatláb 6 százalékos. Csehszlovákia bankjegyforgalma 6302 millió korona, aranyfedezete 1027 millió. A hivatalos kamatláb 5 és félszázalékos. Olaszország nem szerepel a kimutatásban, ugyszintén Törökország sem. Az északamerikai Unió bankjegyforgalma 1914 végén 16 millió dollár volt 289 millió arany- és 20 millió ezüstfedezettel. A jelenlegi bankjegyforgalom 1685 millió dollár, amelynek aranyfedezete 2990 millió. A hivatalos kamatláb 4 százalékos.

— Kórházakká és halottasházakká alakították át a templomokat Amerika tornádósújtotta városaiban. St. Louisból jelentik: A pénteken és szombaton Északamerikában dúló orkán — amint azt már megírtuk — rettenetes pusztításokat okozott. A városokban annyira a sebesült, hogy a kórházak kicsinyeknek bizonyultak befogadásukra. Az egyházi hatóságok ezért a templomokat boosították a sebesültek rendelkezésére. Mintegy öt városban, köztük Greenpresben egyébként az egyik templomot halottasházakká alakították át és a halottakat ott ravatalozzák fel. Greenpresben az eddigi jelentések szerint 36 ember vesztette el a vihar következtében életét.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Véadar 20.
1927. március 24.

A zsidó Eulenspiegel

A zsidó Till Eulenspiegel, a vándor „Klezmerck“ egyik kedves és a nép előtt felejthetetlen alakja: Efraim Greidinger. Száz évvel ezelőtt látott napvilágot Greidingerben, ahol már gyermekkorában a legkülönbözőbb csinytevéssekkel tette hírhedtté magát. Szülei, hogy megmentsek a zülléstől, fiatal korában megházasították. De olyan szigorú feleséget kapott, hogy kénytelen volt elmenekülni előle. Így lett belőle vándorénekes, aki azonban nem rigmusáival tűnt fel, hanem józsu tréfáival, amik ma is vidítják a népet.

Lengyelországot és Moldovát járta keresztül-kasul és mindenütt, ahol megfordult, emlékeztetéssel tette magát mókáival.

Valamelyik pénteken egy kisvárosba érkezett és itt kellett töltenie a szombatot. Megkérdezte, ki az az ember, aki a legkevésbé szereti a vendégeket, mire egy fukar ékszerész jelölt meg neki.

— Soha még szegény ember nem ült az asztalánál — mondták.

— Nos én a vendége leszek — mondotta. És megvárta, amíg beesteledett. Akkor elment az ékszerészhez.

— Mondja jó uram, mit fizet Ön egy mo-gyoronagyságu briliánsért?

— Az ékszerész a jó üzlet reményében így szólt:

— Szívesen veszek egy ilyen nagyságu drágakövet, de most szombat van már, nem csinálhatok üzleteket. Kérem, legyen szombaton át a vendégem! Estére majd megállapodunk.

Efraim ott maradt és kiélvezte a vendéglátást. Szombat este pedig az ékszerész látni szerette volna a követ. Efraim nyugodtan szólt:

— Honnan vegyem, hiszen szegény ember vagyok! Csak tudni akartam, mennyit érhetnek el egy ilyen drágakőért, feltéve, hogy hozzájutok.

Efraimnak vándorlásai közben meghalt a felesége. Elment tehát egy házasságközvetítőhöz.

— Szeretnél fiatal leányt feleségül?

— Nincs bizalmam a fiatalokhoz. Isten tudja, hogy viselkednek mihelyt férjnél vannak.

— Lehet özvegy?

— Képes engem is a föld alá zavarni!

— Jó lenne talán egy elvált asszony?

— Ha első ura nem tudott élni vele, hogy tudnék akkor én!

— Akkor hát kit akarsz? — kelleltenkedett a sadchen.

Mire Efraim a legnagyobb hidegvérrel így felelt:

— Az ön feleségét szeretném, Valjanak el. Mert ha magának, s házasságban szakembernek megfelel, akkor nyilván nekem is jó lesz.

Egy alkalommal megéhezett és egy fukar embertől ebédet kért, aki azonban kurtán-furesán elutasította.

— No akkor nem is tehetek egyebet, mint amit apám tett hasonló helyzetben.

— Mit tett apád? — kérdezte a zsigori.

— Ne törődjön vele!

— De tudni szeretném!

— Teljesítse kívánságomat, akkor szívesen. A kíváncsi ember erre megebédeltette. Az utolsó falatnál már mohón kérdezte:

— Mit tett apád ilyen esetben?

— Ha nem kapott, akkor elment.

Mialatt a fukar a döbbenetesen naiv választól föloesudott, azalatt Efraim gyorsan eltávozott.

PUDRA AMBREE MOREL

Az **AMBREE MOREL PUDERT** kiváló minőségű, finomságú és illatért mindenütt kedvelik. Fialalossá udéve lesz a bőrl. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree krém, puder és egyéb Morel készítmények. Vea szerzések a legjobb hasonló gyártmányokkal.

Arme

No 21.

— **Antal István**, a fiatal zsidó zongoraművész, Hevesi Piroska tüneményes tehetségű tanítványa, aki legutóbb a kereskedelmi alkalmazottak délutánján aratott megérdemelt sikert elmélyült, művészi játékkal, külföldi tanulmányutja előtt, március 31-én tartja bucsuhangversenyét a román. kath. gimnázium dísztermében.

— **Házasság.** Kahán Olga és Blum Herman folyó hó 27-én délután 1 órakor Nagykárolyban (Samuel vendéglőben) tartják esküvőjüket, melyre rokonaikat, jó ismerőseiket szívesen látják. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Még mindig folyik Szántó Zoltán és társainak kihallgatása.** Budapestről jelentik: Az ügyészségen még mindig folytatják Szántó Zoltán és társainak kihallgatását. Vágszakítva a régi vallomásaival, kijelentette, hogy nyolc-éves kora óta meggyőződéses kommunista és a kommunisták magyarországi tagjának egyik végrehajtó tagja. A vádlottak nagy számára való tekintettel a nyomozás csak a jövő héten fog befejeződni. Ennek megtörténtével a vádlóság nyomban előterjesztést fog tenni a a törvényszéknek, hogy milyen eljárást kíván alkalmazni Szántóékkel szemben.

— **Egy új Hollywood Angliában.** Londonból jelentik: Az angol kormány az elmúlt napokban odanyilatkozott, hogy az angol filmipart minden körülmények között támogatni kívánja. Ez a kormánynyilatkozat megmozdította a tőkét és már egy tekintélyes pénzkonzern alakult, amely megalapította a „British Incorporated Pictures Limited” című szervezetet. Hollywood mintájára filmvárost akar létesíteni London környékén. Vezető irók, rendezők és kiváló színészek érdekelve vannak a szervezetben, amely már öt évre szóló opciót szerzett tizenegy híres regény megfilmesítésére. A szervezethez csatlakoztak olyan filmtársulatok, amelyek Kanadában, Ausztriában, Délafrikában és Indiában csinálnak filmfelvételeket.

— **Filmre hozták a pápa rezidenciáját.** Rómából jelentik: A napokban készült el az a hatalmas film, amely bemutatja a Vatikán építkezési remekait, kertjeit, múkincseit és azokat a ritkábban történő felvonulásokat, amelyekben látni lehet magát a katolikus egyház fejét, a pápát is. A film megszervezésénél és a félételeknél hírneves műtörténészek is közreműködtek. A film tisztán hozza ki az olasz nagymesterek vatikáni festményeit és szobrait, egyúttal bemutatja a Szent Péter-templomát, a szikusi kápolnát. Látni lehet XI. Pius pápát, amit megáldja a zarándokok ezreit.

— **Erkölcstelenek-e a modern táncok?** Bécsből jelentik: Tegnap az osztrák főváros egyik legdiszesebb termében a bécsi táncmesterek egyesülete bemutatta a modern táncokat a hatóságok, az egyházak és a testületek képviselői előtt. A bemutatás célja, hogy lássák mindazok, akik az erkölcsök védelmére vannak hivatva, hogy a modern táncok, ha azokat rendezésen táncolják, egyáltalában nem erkölcstelenek, éppoly kevéssé, mint a régi divatu táncok, mint a polka és valcer stb. A modern táncokat nem szabad összetéveszteni a variétékban és bárókban bemutatásra kerülő táncokkal, amelyek kínóvesséi a modern táncoknak. A bemutatott táncok a legjobb hatást keltették.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fischer Sándor gyulafehérvári főrabbi és gyermekei ezton hálás köszönetüket fejezik ki mindazoknak, kik a felejtethetlen hitvesének, illetve édes anyjuknak elvezetésével reájuk szakadt súlyos bánatot együttérzésük melegevel enyhítették.

— **Uj két éves mozicsillag.** A mozilátogató közönségnek nagy szenzációban lesz része. Hollywoodban most egy film készül, „Ember, aki elfelejtette istenét” címmel. A darab főszereplője Emil Jannings, aki itt egy német családapát játszik, körülötte apró gyermekei, akik közül egy tízéves, a legidősebb, a legfiatalabb pedig Jackie, aki mindössze két éves és néhány hónapos és csodája a színművészetnek. Az amerikai lapok úgy írják róla, mint egy egészen nagy művésztől és gázsija sem soványabb. Heti ezer dollárra van szerződése. Anyai ösztönöséggel és naivsággal és léttel teli frisséggel játszik ez a pöttömnyi ember, hogy aki látta, megdermed a bámulattól. A kis Jackie népszerűsége gyorsan beárnyékolja Jackie Coogan hírnevét, aki azonban már rövidesen nyugugalomba is vonulhat, hiszen milliói vannak dollárban, autója van és földbirtokai és rövidesen már eléri a tizenharmadik évét, barmicve lesz, amikor minden jóra való fiu azon gondolkozik, hogy voltaképpen milyen életdályát is válasszon magának.

— **Ellopták Rákosi Jenő autóját.** Budapestről jelentik: Hétfőn ismeretlen tettesek ellopták Rákosi Jenő autóját, mely az ősz publicista háza előtt állott. Az autót később a Stefánia-úti viztoronynál elhagyatva megtalálták. Két fiatalember, akiket a rendőr az autóból kiszállani látott, minden leszerelhető alkatrészt leszereltek az autóról, azután otthagyták.

— **Egy ruszinszkói embert kiraboltak Párisban.** Tudósítónk jelenti: Moszkovics Márton ruszinszkói, Konyus közszéneli lakos hét évi távollét után hazatért Amerikából, hogy megtakarított dollárjainak gyümölcsét idehaza élvezze. Párisban két ember csatlakozott hozzá, akiknek Moszkovics elmondta, hogy Amerikából jött és dollárokat hoz. A barátságos idegenek elvitték autóját megtekinteni a várost, egy elhagyatott külterületen aztán revolvert szegtek mellé és kifosztották. A szerencsétlen ember most érkezett haza falujába — pénz nélkül.

— **Eljegyzés.** Aron Szerénke Marosludas és Krausz Gábor Tg.-Mures, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Friduska Viseul de Sus (Felsővisó) és Herskovits Mózes, Satu-Mare, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.)

— **Ma este van a kolozsvári Barisszia Olsvanger irodalmi estélye.** Ma este félkilenc órakor tartja meg a kolozsvári Barisszia nagy érdeklődéssel várt Olsvanger irodalmi estélyét. Az ünnepélyt Noszin Mór mérnök, a Barisszia Hitachduth ros-risonjának előjáró szavai vezetik be, majd Giszkalay János fogja nehegy új költeményét felolvasni. Schwimmer Margit operaáriakkal és műdalokkal fog szerepelni, Gidali Kálmán és Boskovics Sándor hegedű-zongora duót adnak elő. Olsvanger Immanuel dr. fogja ezután megtartani előadását a modern zsidó irodalom fejlődéséről. dr. Olsvanger Immanuel Jichok Leib Peretz „Die goldene Kette” című híres drámájával fog foglalkozni, amely négy egymást követő zsidó generáció életét és küzdelmeit példázza a rabbinikus, chaszidikus korok, az emancipáció és a nemzeti újjáéledés periódusainak ismeretében. Az estély fél kilenc órakor veszi kezdetét a piarista gimnázium dísztermében. Beléptiij nincs, a műsor belépőjegyűl szolgál.

— **Pészách hetében lesz a szatmári hitközség tisztújító ülése.** Szatmárról jelentik: A szatmári ort. zsidó hitközség választmánya, miután a vezetőség kétesztendő mandátuma az alapszabályok értelmében lejárobán van és az új vezetőséget Pészách közünnepén kell megválasztani, az elmúlt vasárnap délután tartotta a hitközség székházában utolsó gyűlést. Néhány függő kérdés elintézése után id. Reiter Mór hitközségi elnök tartott beszámolót kétévi működéséről és egyúttal visszavillantást vetett a hitközség legutóbbi négy esztendejének történetére. Megállapította, hogy az utóbbi két ciklus alatt a hitközség új intézményekben, mint vagyoni állásban is jelentékenyen gyarapodott és különösen a Báró Véscy-féle telek szerencsés vétele, amely a hitközségi főtemplom telkét hatalmasan megnövelte, alkalmasat ad a hitközség új vezetőinek arra, hogy a megkezdett uton haladva, a még szükséges intézményeket kiépítsék és még rendezetlenül maradt programpontokat megvalósítsák. Beszámolója során megemlékszik azon méltatlan támadásokról, amelyek mindkét ciklus elején a választások elleni petíciókban nyertek kifejezést. Különösen a két év előtti petíció volt igen fájdalmas, miután a választási eredménnyel elégedetlen néhány hitközségi tag nem átalotta a közigazgatási hatóság beavatkozását provokálni alaptalan vádaskodásokkal. Tekintettel arra, hogy a választási bizottság működése ellen két év előtt indított hajszája teljesen jogtalanul bizonyult, javasolta, hogy a választmány egyhangulag a két év előtti választási bizottság kiküldését határozza el. Miután az elnöki rezimét követő felszólalásokból kiderült, hogy a választmány chaszid tagjai más összetételű választási bizottságot kívánnak, titkos szavazás utján választották meg a bizottságot. Legtöbb szavazatot nyertek Markovits Mayer, Freund Chaim, Guth Lajos, Jeremiás Zsigmond, Reich Sa-

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET-GYORSAN
OLCSÓN-ÉS-DONTOSAN-SZÁLLIT!

lamon, Mayer József és Spiegel Dávid. A választás így azt eredményezte, hogy míg a két év előtti választási bizottságban bentült két chaszidpárti hitközségi tag is, a kimondottan chaszid irányzat most egyedül Freund Chaim képviseli a választási bizottságban. Az új bizottság feladatává tétetett a választók névjegyzékének összeállítása és a választás levezetése.

— **Hogyan lehet keresni tizenhatmillió dollárt?** A newyorki tőzsdének mindig megvannak a szenzációi, a nagy betörések, amelyek regényszerűleg hatnának, ha valóban nem lehetne megállapítani, hogy megtörténtek. A legújabb nagy tőzsdei manőver sikere Allen A. Ryan nevéhez fűződik, aki egyetlen akciójával tizenhatmillió dollárt keresett, ami bizony még amerikai fogalmak szerint is hatalmas összeg. Allen A. Ryan egyik vállalkozása a Stutz Motor Company, amelynek részvényeit a newyorki tőzsdén is jegyezték, anélkül azonban, hogy élénkebb forgalom lett volna benne. Amerikában elég sok ilyen motorgyár van s a közönség nem igen bizott a kis részvényekben. Így azután Ryan olyan játékra határozta el magát, amely esetleg kudarcra is járhatott volna, ha nem csinálja nagyon ügyesen és fölötte titokban Két igen megbízható ügynök utján jó áron vásároltatni kezdte a részvényeket, még pedig egyre emelkedő áron, úgy, hogy minden darabot, amely a piacon volt, lassanként sikerült felszedni. Ryan azonban tovább folytatta a vásárlásokat és most már olyan mértékben, hogy lassanként a részvénytömegiség háromszorosát vásárolta össze. Természetesen azok, akik nem bíztak a Stutz-motorgyárak kitérésében, magas áron szívesen adták a papirokat, mert mindig voltak eladók is, ugyancsak Ryan ügynökei. Egyszer csak, amikor már Ryan vételei éppen háromszorosan haladták meg az eladásokat, a bankár beszüntette a további eladási megbízásokat és ragaszkodott a részvények szállításhoz. Ekkor százhatvan dolláron álltak a részvények és miután a kereslet hatalmas volt, Ryannak négy száz dollárjával sikerült a részvények darabját eladni. Ilyen módon egyszerre tizenhatmillió dollárt keresett Ryan — s ezenkívül megszabadult a Stutz-motorgyártól is. Ez a legújabb betörés most a newyorki tőzsde szenzációja.

* **Értesítjük** a munkanélküli magántisztviselőket és kereskedelmi alkalmazottakat, hogy a következő üresedésben levő állások vannak nálunk előjegyzésben: 1 könyvelő, 1 román-magyar-német gépiró, 1 festékkereskedő-segéd, 2 fűszerkereskedő-segéd, 1 textil szakmában jártas kiszolgáló nő. Alkalmazottak Szövetsége Állásközvetítő Osztálya. (Cluj, Str. Maloasa No. 6).

STANIOLT

Nagyban is szállít Révész Béla papírkereskedése Marosvásárhely Kérjen ajánlatot

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Ajánlunk elsőmndü
50 literen felüli és vagontelekbeni mennyiségekben a legjutányosabb napárakban és pedig:
Magurai fajborok: rizling, királyleányka, muskotály szerémizöld, fourmin stb. I-a Asztali borok és óborok is minden minőségben. Kisistön tözött, saját termelésű szilvórium és seprópálinka.
Megrendeléseket
Frații Feiger Testvérek
céghez — Simleul Silvaniei — kérünk

50 literen felüli és vagontelekbeni mennyiségekben a legjutányosabb napárakban és pedig:
Magurai fajborok: rizling, királyleányka, muskotály szerémizöld, fourmin stb. I-a Asztali borok és óborok is minden minőségben. Kisistön tözött, saját termelésű szilvórium és seprópálinka.
Megrendeléseket
Frații Feiger Testvérek
céghez — Simleul Silvaniei — kérünk

SZÍNHÁ

MA

A színhá

Nem nőstülök

esére, szabadszajú reflektorral Szenes ten nagy példát színházi évadjának különös kedvel és ves vigjátékra a s
A szombat e
26-án Beethoven színházban ünnepi tanár fog bevezető hét órakor s kezdé bezárják.

Csütörtökön 3-kor 4 tükonyélu r aalpra. Soroz
Csütörtök: Alexan Neményi, Ihá vel. Premierb
Pénteken 3-kor és 5 konyélu mo emlékalpra. 8
Péntek: Nem nőstül Neményi föll Sorozat 341.)

Szombat 3-kor: S sági előadás, tart: Dr. Csás
Szombat 7-kor: B halálának 100 Ferenc előad cert. Zongora, 3. Krisztus az zervatorium en dájának, a sz közreműködés az előadás me ajtókat bezárja zatszám 343.)

Szombat fél 10-kor: A. sorozat 344
Vasárnap 3-kor: Kis János vendég srozat 345)
Vasárnap 6-kor: Nem des helyárok, s Vasárnap háromnegy Lengyel Irén, sorozat 347)
Hétfő: Nem nőstülök szám 348.)

Zsák

eladás
Kárp zsinég s z a l

Boskovics
Str. Regina M

Ko

Világnézetű ha is
László, Cluj (Ko II.)

Megjelen ha
Irjak a legjo

A Korunk minden
világnézetű-
mány, egy
regényfolyt
dalmi lap, hanem
val komolyan és
ban foglall

E'őfzetési é
lei, — negy
Mutatványssá not in

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Nem nőülők. A mai modern lányok erkölcsére, szabadszajuságára, viselkedésére mutat éles reflektorral Szenes új vígjátéka, melynek Budapest nagy példátlanul nagy sikere volt. Budapest színházi évadjának a legnagyobb sikere. Nálunk is különös kedveléssel és becsüggel készül erre a kedves vígjátékra a színház.

A szombat esti Beethoven-ünnep. Március 26-án Beethoven halálának századik évfordulóján a színházban ünnepi előadás lesz. Dr. Veress Ferenc tanár fog bevezető előadást tartani. Kezdetre pont hét órakor a kezdés után a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

Heti műsor

Csütörtökön 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jótékonykegyházi mozgóképfeladás a Grozavescu-aszlapra. Sorozat 338.)

Csütörtök: Alexandra (Operette-repriz. Karácsonyi, Neményi, Hásszal, Jung János vendégfellépésével. Premierbérlet 59 sz. Sorozat 329.)

Pénteken 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jótékonykegyházi mozgóképfeladás a Grozavescu-aszlapra. Sorozat 340.)

Péntek: Nem nőülők. (Újdonság, először. Poor Lili és Neményi fellépésével. Premierbérlet 60 szám. Sorozat 341.)

Szombaton 3-kor: Sztrogoff Mihály utazása. (16-ik ifjúsági előadás, olesó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: Dr. Császár Károly. Sorozat 342.)

Szombaton 7-kor: Beethoven-ünnep. (A nagy zeneköltő halálának 100-ik évfordulóján.) 1. Dr. Veress Ferenc előadása Beethovenról. 2. Tripple Concert. Zongora, hegedű, cello zenekar kísérettel. 3. Krisztus az olajfák hegyén.) A magyar konzervatórium énekkarának, az Iparos Egylet dalárdájának, a színház megerősített zenekarának közreműködésével. Rendes helyárrak. Pont 7-kor az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Napibérlet 60. szám B. Sorozatszám 343.)

Szombat fél 10-kor: Nem nőülők (Napibérlet 61 szám A. sorozat 344.)

Vasárnap 3-kor: Kis gróf (Neményi fellépésével. Jung János vendégjátékával, leszállított helyárrakkal. Sorozat 345.)

Vasárnap 6-kor: Nem nőülők (Bérlétszűnetben, rendezés helyárrak, sorozat 346.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Asszonykám (Operette Lengyel Irén, Tolnay, Hásszal, bérlétszűnetben, sorozat 347.)

Hétfő: Nem nőülők (Napibérlet 61 szám B. sorozatszám 348.)

Zsák és ponyva

előadás és kölcsönzés,
Kárpitos kellékek,
zsinetek, kertiernyők,
szalmazsákok

Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Korunk

Világnézetű ha iszemle. Szerkeszti Dienes László, Cluj (Kolozsvár), Str. Regala 47. II. évfolyam.

Megjelen havonta 80 oldalon. Irják a legjobb magyar írók.

A Korunk minden száma hoz **négy-öt világnézetű-társadalmi tanulmányt, egy elbeszélést, egy regényfolytatást.** Nem lokális irodalmi lap, hanem korunk nagy problémáival komolyan és mégis közérthető stílusban foglalkozó havi szemle.

Előfizetési ára: félévre **460** lei, — negyedévre **250** lei.

Mutatványoságot ingyen küld a kiadóhivatal

Közgazdaság

Teljesen elkészült az új vámtarifa

A jövőben csakis kölcsönös kedvezmények alapján köt Románia kereskedelmi szerződéseket

(Bukaresti-Bukarest, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új vámtarifa végleg elkészült és a kormány gazdasági bizottságának legközelebbi ülésén nyer meg-erősítést. A vámtarifa vámvédelemben részesei különösen azokat az iparágakat, amelyek teljesev fedezik a belföldi fogyasztást. A tarifa három rendszert különböztet meg: az egyik mindazon államokra vonatkozik, amelyekkel kereskedelmi szerződéseink vannak, a másik egy általános vámtarifarendszer, a harmadik ugynevezett tartalék, amely mintegy 100 cikkre vonatkozik és amelyekre nézve a kormány fentartja magának a jogot a vámtarifa módosítására a parlament jóváhagyása nélkül is.

A legnagyobb kedvezmény k'auzulája megszűnik és a jövőbeni kereskedelmi konvenciók csak kompenzációs klauzulát fognak tartalmazni. Az új vámtarifa április elsején lép életbe.

347 milliós hitelt kapott a CFR adósságainak részleges kifizetésére

A kormány 40 millió lejjel lakásokat épít a bukaresti monopollisztviselőknék

A tegnapi „Monitorul Oficial”-ban két törvény jelent meg, amelyek egyikével az állam példával akar előljárni az építkezések terén, másikával pedig a gazdasági élet régi sérelmét igyekszik legalábbis részben orvosolni. Az egyik törvény 40 milliós rendkívüli hitelt szavaz meg a pénzügyminisztériumnak arra a célra, hogy ebből az összegből lakásokat építsen a központban működő jövedéki tisztviselőknék. A vidéki monopollisztviselőknék a tör-

vény nem gondoskodik, mint ahogy egyelőre a többi minisztériumok sem tettek semmit tisztviselőknék lakáshoz juttatása érdekében. A hivatalos lap tegnapi számában megjelent másik törvény 347 milliós rendkívüli hitelt engedélyez a CFR-nek, amely ebből az összegből fogja kifizetni a bányáknak az 1925. évi szén-szállításokat, valamint az 1925. évi kvótában kijavított vasuti anyagok munkadíját.

A gipsz- és cementárak fedett kocsiban való vasuti szállítása. Bukarestből jelentik: A vasutügyi vezérigazgatóság ma rendeletet adott ki, amelyben felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kő- és gipsz-szállítványok, valamint a II. tarifacsoportba tartozó cement-, mész- és örlött gipszküldemények ezután fedett kocsikban is szállíthatók, amennyiben a feladók 20 százalékos tarifátöbbletet hajlandók fizetni.

Januárban csökkent, februárban emelkedett Románia exportja. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kebelében működő statisztikai hivatal, mint ismeretes, a napokban tette közzé jelentését az év első két hónapjának külkereskedelmi forgalmáról. Eszerint januárban és februárban a külkereskedelmi mér-

leg nemcsak aktív volt, de 46 millió lej többlettel zárult, vagyis ennyivel haladta meg az export az importot. A kimutatás szerint januárban 2,686,929,929 lej értékű árut importáltunk külföldről, míg ezzel szemben összesen 2,522,406,183 lej értékben exportáltunk. Ebben a hónapban tehát a külkereskedelmi mérleg 164,523,746 lej veszteséggel zárult, ezt a veszteséget azonban a februári külkereskedelmi mérleg nemcsak helyreállította, de többletet is eredményezett. A februári mérleg így alakult: Import 2,588,271,169 lej, export 2,758,413,623 lej, a többlet tehát 210,142,454 lej, ami vég-eredményben 45,618,708 lej többletet jelent. Érdekes, hogy 1926-ban ugyancsak az év első két hónapjában a külkereskedelmi mérleg egy-

Tőzsde

A piac lanyhasága és üzletlensége nem változott. Az árfolyamok általában változatlanok.

Egyesült Közgazdasági és Teljálógbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 március 23 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
Devizák		nyitás	zárlat						
Zürich	3280-3290	—	—	491	3270	11018	13675	650	192310
Newyork	16950-17050	520	520	2554	170	573	71085	3376 1/2	—
London	828-830	2525 1/2	2525	12402	825	2782 3/4	345220	164	48559
Páris	670-680	2036 1/2	2036 1/2	—	666	2245	2786	13250	39150
Milano	780-790	2395	2395	117 3/4	780	2640	3277	15587	459 1/2
Prága	506-508	1539 1/2	1540	—	503	1697	210120	—	296 1/4
Budapest	2980-2990	9080	9080	—	2970	—	12401	591	—
Belgrád	—	912 1/2	912 1/2	—	295	1006	1248	5947 1/2	176
Bukarest	—	312 1/2	312 1/2	1525	—	336 1/2	426 1/2	2040	60
Varsó	—	5795	5795	—	1900	6400	7922	37787	—
Bécs	2400-2410	7315	7315	—	2380	8060	—	47587	—
Berlin	4060-4070	12337	12337	—	4030	13597	16867	801	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) —, Páris 1525, Budapest 336 1/2, Bécs 42650, Prága 2040

Cluj (Kolozsvár) leg-régibb megérkeztek a legújabb
confectió-áruházába

női modell kabátok

Selyem köpenyek..... 3500 lejtől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövethől 2500 lejtől
Angol szövethől női kabátok ..... 1500 lejtől

a főpostával szemben
(volt Wesselényi-utca) 25 sz.

kizárólag a DIAMANTSTEIN cégnél kaphatók.

Külön méret-osztály. Férfi öltönyök, Fregoli kabátok, felöltők nagy választék és legolcsóbb bevásárlási forrás. — Tisztviselőknék nagy árkedvezmény

milliárd 881 millió lej passzívummal zárult és ugyancsak veszteséggel zárult az 1925-ös év első két hónapja is, amikor a passzívum 344 millió lejt tett ki. Figyelembevétel, hogy a kormány egyik sarkalatos programja éppen a kiviteli fokozása, valószínűnek látszik, hogy a külkereskedelmi mérleg egyensúlyát továbbra is fenn lehet majd tartani.

Nagykároly önálló vámhivatalt kap. Tudósítónk jelenti: Régi követelése a szatmármegyei és általában az északnyugat-romániai kereskedelemnek, hogy az élénk határforgalomnak megfelelő vámállomást kapjon. Halmiban sem raktárak nincsenek, de még rendes állomásépület sem és ezért az érdekelték azt kívánták, hogy Nagykarolyt tegyék meg átkelési pontnak, minthogy itt modern, nagy pályaudvar van és közelében levő raktárak is bőségesen megfelelnek a határforgalom szükségleteinek. Azonkívül pedig az a vasutvonal, amely Bórvely községben keresztül összeköti Romániát Magyarországgal, lehetővé teszi még Csehszlovákiába is az áruszállítás meggyorsítását, mert nem kellene a Halmi felé való kerülőt megtenni. De igazolná a bórvelyi vámnak Nagykarolyba való áthelyezését az is, hogy a kedvező vasúti összeköttetés folytán az egész Szamos völgy és Gilvácson át Szilágy megye forgalma ide koncentrálnódna. Hir szerint a kormány körében indokoltak találják az északnyugati kereskedők kívánságát és Nagykarolyban még ebben az évben felállítják a vámhivatalt.

A londoni „Times“ a román-német kölcsön tárgyalásokról. A londoni „Times“ ma ideérkezett száma terjedelmes cikkben foglalkozik Románia jelenlegi gazdasági helyzetével s ezzel kapcsolatosan igen érdekes reflexiókat fűz azokhoz a román-német gazdasági tárgyalásokhoz, amelyek a Romániának adandó kölcsön irányában folynak. A „Times“ megemlíti, hogy az angol gazdasági körökben az a vélemény alakult ki hogy ha Németország folyósítani fogja a szóbanforgó kölcsönt, úgy a német ipar erős terjeszkedésre számíthat a román piacon. A „Times“ rosszalását fejezi ki, hogy az angol gazdasági körök nem foglalkoztak eléggé intenzíven a román gazdasági kérdéssel és különösen találja, hogy Németország éppen abból a pénzből akar kölcsönt nyújtani Romániának és ezáltal iparának jó piacot szerezni, amelyet főleg Angliában és Amerikában szerzett meg.

SPORT

A szatmári Bar Kochba öt éves jubileuma

A szatmári zsidóság kitűnő sportegyesülete, a Bar Kochba a napokban tartott közgyűlése keretei között ünnepelte fennállásának öt éves jubileumát. A Bar Kochbának — mint csaknem mindegyik testvéregyesületének — a zsidóság közönyével, külső nehézségekkel kellett megküzdenie a zsidó fizikai regenerálódás eszméjének propagálásában. Az egyesület kiváló tevékenységet fejtett ki a sportnak csaknem minden ágában, teniszpályákat építtetett és öt éves működése és eredményei a legfőbb bizonyítékai annak, hogy a Bar Kochba teljesíti hivatását és fokozottabb támogatást érdemelne a szatmári zsidóságtól.

A jubileumi közgyűlésről egyébként a következő tudósításunk számol be:

Vasárnap délelőtt tartotta a Bar Kochba szatmári zsidó sportegyesület ötödik évi rendes közgyűlését a Mizrahi egyesület székházában dr. Stern Mór elnöklétével.

Az évközben lemondott főtitkár helyett az évi jelentést Nagel Jenő sportigazgató tette meg, aki beszámolt az egyesület öt évi multjáról és számot adott az elmúlt év fontosabb eseményeiről. Igen meleg hangon adózott a sómérok működésének. A futball-csapattól sokat vár, különösen miután Berger Ignác tréner a szakosztály ismét leszerződött. A teniszgárda megerősödése is szép reményekre jogosít.

A pénztári jelentést Hoffmann Nándor jegyző terjesztette be, aki a két szatmári Barisszia üdvözlését és jókívánságait is tolmácsolta.

Miután a közgyűlés a lelépő tisztikarnak a felmentvényt megadta, megválasztották az új vezetőseget. A választás eredménye a következő: Diszelnökök Klein Vilmos és Guth Lajos. Tiszteletbeli elnökök Melchner József és Markovits Majer. Elnök dr. Stern Mór. Társelnökök Jeremiás Zsigmond és dr. Borgida József. Alelnökök Steiner József, dr. Jordán Viktor, dr. Fejes Lajos, dr. Schwarz

Lajos, Bárdos Aladár, Zoltán Imre, Wohl István. Ügyvezető elnök Hercz Sándor. Ügyvezető alelnökök id. Markovits Elek, Grün Béla. Főtitkár Schiffer Jeromos. Titkárok Weisz László és Markovits Bernát. Jegyzők Hoffmann Nándor és Mayer Simon. Főpénztáros dr. Görög Miksa. Pénztárosok Fried Leó és Goldstein Fülöp. Főellenőr Borgida Sándor. Ellenőrök Farkas Lipót, Katz Márton, Friedmann Béla. Sportigazgatók Nagel Jenő és Bán László. Megválasztották ezenkívül a különböző bizottságokat, a szakosztályok vezetőségeit és az ötven tagú választmányt.

A közgyűlés a Hatikva hangjai mellett lelkes hangulatban zárult.

Vívóverseny. Schenker Lajos vívómester f. hó 24-én, csütörtökön tanítványaival háziversenyt rendez. Délután 3 órai kezdettel ifjúsági és gyermekverseny, 6 órai kezdettel junior- és seniorverseny. Utóbbinak érdekességét ad Losonci Mihály kerületi bajnok és Mózes Jenő legutóbbi vásárhelyi győztes találkozója. A verseny a katolikus gimnázium tornaterméjében lesz.

Dughagyma

hosszúcsú gömbölyű, fohagyma. zöld-ségmagvak, a legolcsóbban beszerezhető

Weinberger Simon
Timisoara II. Kistér

italo

árjegyzéke:

50 literen felüli mennyiségben utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett.

Magurai közönséges zamatos, literje ..... Lei 18
elsőrendű ..... Lei 22
Természetes muskotály vagy Rizling fajbor Lei 26

Seprő- vagy szilva-pálinka

mennyiség szerinti legolcsóbb napi árnban. Hordók vételi árnban számítatnak fel. Megrendelések

M. CSENGERI
Simleul-Silvanlel.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés lezlet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Ebédítő berendezés és bór-garnitúra sürgösen eladó. Cim a kiadóban.

Eladó íróasztal, masszív, jókarbón, széles, sok fiókos, olcsó árnban. Majális-utca 5. II. emelet, Pensio, 10-es szoba. Megtekinthető minden időben a házigazdájánál.

Csinosan butorozott szoba a z o n n a l r a kiadó. Schwartz József Szappan-utca 16.

Utcai üzlethelyiség, egy nagy utcai teremmel, egy kis teremmel, mellékhelyiségekkel kiadó. Alkalmos nagyobb irodának vagy átalakítható lakásnak. Cim megtudható a „Hermes“ hirdetési irodában, Str. Radu 4. (Óvár)

Utazók figyelmébe. Értesitem a t. utazóközönséget, hogy a „Hermes“ kezdetem Besztercén a Hoffmann-szállodába helyeztem át, Úzv. Schwarzbergemé. 2396

A város centrumában szépen butorozott szoba, fürdőszoba használattal 2 leánynak vagy házaspárnak elsejére kiadó. Cim a kiadóhivataltban.

30-40 tonnát befogadó benzintartányokat vennék. Árjárnlatok „Traktur“ jellegre a kiadóba. 3-4 darabból is lehetnek.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötö-u.) 3. Telefon 831.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinaad 69

Hölgyeim! Tavasz kalap újdoná-gokat az

Ideal kalapszalonn-
ban a legolcsóbban szerezhetnek be **Reg. Ferd. 8. sz.**

Alakítások és formálások a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

Megnyilt ארטה כשר etherem - Timisoaran

Belváros, Börze-ucca. — Olariu Parneaz palota. Elegáns, tiszta, olcsó és megbízható Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant Müller.

Husvétii üveg- és porcellánárúk detail eladás engross árakban

6 személyes komplett	ebédítő service, fehér	680.—
	ebédítő service, színes	960.—
	kávés service, fehér	340.—
	kávés service, színes	480.—
	feketés service, fehér	260.—
	feketés service, színes	480.—
	metszett üvegkészlet	252.—
	1 pár karlsbadi teás csésze	16.—
	1 drb. karlsbadi tányér mély v. lapos	16.—
	1 drb. metszett vizes pohár	4.—
1 drb. metszett boros pohár	3.—	

FISCHER üvegudvar, CLUJ

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Bar. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — — —
Egyes szám ára páldvaron és vidéken Bukarestben is

1927 március 25

Agress

Bécs városa vátermészetes, hogy a a gemüthlich Bécs nélkül. Általában a férjában nagyon hogy elvi megnyitá getésekkel, inzultu masszák alá. Ettől a régi császárváros séggel, hogy Bécs meg nyugateurópai engedte elfajulni a

Mégis megtörtén demokrata csoport egy zsidó választó Különös eset két o lést szociáldemokra zsidó manifesztációk csak a reakciós szer támadás, másrésztől mert az osztrák lapja, a bécsi „Arbe les megzavarását me hivta fel a polgársá és élesen tiltakozott len, amely bármelyi nyilváníását igyeke

Ugylátszik azon vatalosnak ez az ál megállapodásnak kés ahol az ipari munk választók elenyésző nem Bécs városára i szocialista szervezetet szakszervezetek ma „Arbeiter Zeitung“ dolt, hogy a szociali az atrocitásoktól, ar hogy felhívását mag szíveleljék és ne igye ton lévőket terrorral

Különben is ér eszébe a szociáldemo választók gyűlését r községi párt törekvé tezik a szociáldemok községi pártnak az trák zsidóságnak mé viseletet a városok é ellen a program ellen keresztes szervezetek a szociáldemokrácián mellett az emberi sz szolgálatában áll. A galom számottevő ve gették le már állás szervezkedésekkel sz tok mindannyian me zsidókérdés egészséges az önálló zsidó sz retén belül kell meg tagozódásának.

Ugy tudjuk, hogy krata álláspont ez, gikus. Eppen ezért tudjuk másképen felt megnyilatkozásnak, az okai, hatalomföltés, szempont, de semmies választókkal szemben. táknak pedig, ha ad mindenáron meg kell tagjaik akármilyen fr szak fegyverét haszn mokratáknak nem sz nyulni, hiszen nagyon het el.